Danıştay 13. Daire E.2022/3087 K.2024/5969 (26.12.2024)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 13. Daire Başkanlığı 2022/3087 E. , 2024/5969 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No:2022/3087

Karar No:2024/5969

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI/DAVACI) : ... Kurulu

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacının, ... Ürünleri Hayvancılık Gıda Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin (...) ilişkili tarafı ... Tarım Pazarlama Anonim Şirketi (...) lehine uğramış olduğu en az 292.439,51-TL tutarındaki kaybın kanuni faiziyle birlikte giderilmesi amacıyla ... nezdinde 3 ay içinde gerekli takip ve tahsil işlemlerinin yapılması yönündeki Sermaye Piyasası Kurulunun (Kurul) ... tarih ve ... sayılı kararının gereğini süre içinde yerine getirmeyerek Kurul kararına aykırı hareket ettiğinden bahisle hakkında 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 103. maddesinin birinci fıkrası uyarınca 586.969,00-TL idari para cezası uygulanmasına yönelik ... tarih ve ... sayılı Kurul kararının iptali istenilmektedir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; davacının, ... şirketinin yönetim kurulu başkanı olduğu, ihlal edilen örtülü kazanç aktarımına konu tutarın tahsil ve takip işlemlerinin gerçekleştirilmesine ilişkin yükümlülüğün, davacının yönetim yetkisinden kaynaklandığı, ... tarih ve ... sayılı Kurul kararı doğrultusunda yapılması gerekenler hususunda bilgilendirilmesine rağmen davacı tarafından Kurul kararının gereğinin yerine getirilmesine yönelik yükümlülüklerin yerine getirildiğine dair bilgi ve belgelerin sunulmadığı, dava konusu işlem tesis edilmeden önce usulüne uygun olarak davacının savunmasının istendiği, Kurul tarafından alınan özel nitelikteki karara aykırı hareket eden davacının yönetim kurulu başkanı sıfatıyla doğrudan sorumluluğunun bulunduğu gözetilerek üst sınırdan idari para cezasıyla cezalandırılmasına yönelik dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince; istinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının usul ve hukuka uygun olduğu ve davacı tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Davacı tarafından, idare tarafından örtülü aktarıldığı ileri sürülen miktarın nasıl hesaplandığının anlaşılamadığı, üstün körü ve özensiz inceleme yapıldığı, projenin toplamda 1.300.000-TL'ye mal edildiği, ...a eksik tutarın fatura edildiği ancak muhasebeleştirilmediği için denetim zamanında görülemediği, tüm ödemelerin kayıtlı olduğu, ... ve ... markalarının karıştırıldığı, uyuşmazlığın bundan kaynaklandığı, halka kapalı şirket nedeniyle yönetim kurulu üyelerinin sorumlu tutulamayacağı, ... kayıtlarının daha sonra düzeltildiği, ceza soruşturmasının bekletici mesele yapılması gerektiği, bilirkişi incelemesi yapılmadığı, eksik incelemeyle hüküm kurulduğu, idari para cezasının ölçüsüz olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Davalı idare tarafından, örtülü kazanç aktarımına yönelik kararın bu davanın konusu olmadığı, örtülü kazanç aktarımına yönelik Kurul kararının bu davada tartışılamayacağı, davacının Kurul kararına uymadığının sabit olduğu, bilirkişi incelemesinin yaptırılmasına gerek bulunmadığı, dava konusu Kurul kararı ile temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararının hukuka uygun olduğu belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ :

İdari işlemlerin hukuka uygunluğu, idari yargı yerlerince, işlemin yetki, şekil, sebep, konu ve amaç unsurları yönünden denetlenmektedir. İdari işlemin sebep unsuru, idareyi idari işlemi tesis etmeye iten etkendir. Bu etken somut vakıa olabileceği gibi daha önce tesis edilmiş bir idari işlemde olabilir.

Bir idari işlemin sebep unsurunu, bir başka idari işlem oluşturması halinde sonraki tarihli idari işlemin hukuka uygunluğunun denetiminde, sebep unsuru olan idari işlemin hukuka uygunluğunun denetlenip denetlenemeyeceği husus irdelenmelidir.

İdari işlemin sebep unsurunu oluşturan idari işleme karşı ilgilisince dava açma süresi içerisinde dava açılmış olması halinde, sebep unsurunu oluşturan idari işleme karşı açılan davanın sonucuna göre sonraki tarihli idari işlemin hukuka uygunluğunun yapılması mümkünse de, sebep unsurunu oluşturan işleme karşı süresinde dava açılmaması halinde, sonraki tarihli idari işlemin hukuka uygunluğunun denetiminde sebep unsurunu oluşturan idari işlemin hukuka uygunluğunun denetlenemeyeceği, zira bu işleme karşı süresinde dava açmaması üzerine, kesinlik kazandığı ileri sürülebilirse de, bu durumda davası süresinde açılan bir işlemin sebep unsurunun denetlenmemesi durumu ortaya çıkacaktır. Bu nedenle, sonraki tarihli idari işlemin hukuka uygunluğunun tam anlamıyla gerçekleştirilebilmesi için sebep unsurunu oluşturan idari işlemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi ancak denetlenen bu işlemle ilgili hüküm kurulmaması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Nitekim, bir işlemin diğer işlemin sebep unsurunu oluşturduğu bir uyuşmazlığı inceleyen Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulunun 01/10/1999 tarih ve E:1998/96, K:1999/844 sayılı kararında da, "Davanın 1992 yılı siciline dair kısmı işin esası incelenmeksizin süreaşımı nedeniyle reddedilmiş olmakla birlikte, sözü geçen sicil kademe terfiinin geri alınmasına ilişkin işlemin sebep unsurunu oluşturduğundan, anılan sicilin, bu sicille ilgili bir hüküm tesis edilmeksizin hukukiliğinin incelenerek sonucuna göre hüküm kurulması gerekmekte olup, idare mahkemesince bu yolda bir inceleme ve değerlendirme yapılmasında hukuki isabet bulunmadığı" gerekçesiyle sebep unsurunu oluşturan işlemin sonraki tarihli idari işleme karşı açılan davada incelenmesi gerektiğine dikkat çekmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, davacının yönetim kurulunda yer aldığı halka açık ...ın malvarlığının azaltıldığı ve örtülü kazanç aktarımında bulunulduğundan bahisle ... tarih ve ... sayılı Kurul kararıyla, ...a, malvarlığının azaltıldığı miktarın kanuni faiziyle birlikte takip ve tahsili için yapılması gereken işlemleri üç ay içerisinde yapma yükümlülüğü yüklendiği ancak bu süre içerisinde takip ve tahsil için gerekli işlemlerin davacının da aralarında yer

aldığı ... yönetim kurulu üyelerince gerçekleştirilmediği ve ... tarih ve ... sayılı Kurul kararına karşı dava da açılmadığı, bunun üzerine anılan Kurul kararından doğan yükümlülüğe uymayan davacılara 6362 sayılı Kanunun 103. maddesinin birinci fıkrası uyarınca dava konusu idari para cezasının uygulandığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, dava konusu idari para cezasının sebep unsurunun "... tarih ve ... sayılı Kurul kararına uyulmaması" olduğu, idari para cezasının hukuka uygunluğunun denetlenebilmesi için ... tarih ve ... sayılı Kurul kararının da hukuka uygunluğunun denetlenmesi gerektiği, anılan Kurul kararının sebep unsurunun da ... tarafından ...a örütülü kazanç aktarımında bulunulduğu maddi vakıasına dayandığı, bu nedenle, örtülü kazanç aktarımında bulunulup bulunulmadığı yönünde bir inceleme yapılarak karar verilmesi gerektiği anlaşıldığından, eksik incelemeyle kurulan hükmün bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Bölge idare mahkemesi kararlarının temyizen bozulması, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde yer alan sebeplerden birinin varlığı halinde mümkündür.

Temyizen incelenen karar usul ve hukuka uygun olup, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenleri kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Davacının temyiz isteminin reddine,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik istinaf başvurusunun reddi yolundaki ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı temyize konu kararında, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesinde sayılan bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, anılan kararın ONANMASINA,

3. Temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın davacıya iadesine,

5. 2577 sayılı Kanun'un 50. maddesi uyarınca, bu kararın taraflara tebliğini ve bir örneğinin de ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın ... İdare Mahkemesine gönderilmesine, 26/12/2024 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.